

Załącznik do Uchwały
Nr X/75/11 Rady Miejskiej w
Łapach z dnia 27 maja 2011 r.

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
W MIEŚCIE I GMINIE ŁAPY
NA LATA 2011-2020**

Opracował:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach

Łapy, maj2011 r.

WSTĘP

Prezentowany Program opracowano z myślą o ciągłej potrzebie inicjowania wyspecjalizowanych procesów wsparcia społecznego. Główny celem programu jest realizacja zadań gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia, jak również praca ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań. Poszczególne segmenty programu zostały opracowane w taki sposób, aby umożliwić, jak najszerszy kontakt ze środowiskiem lokalnym, a szczególnie z rodzinami i podmiotami doświadczającymi przemocy.

Zachodzące przemiany społeczne powodują powstawanie znacznych dysproporcji pomiędzy potrzebami środowisk lokalnych, a realnymi możliwościami ich realizacji przez Gminę. Ważną intencją programu jest również dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat w Krajach Europy Zachodniej jest traktowane jako ważny problem społeczny. W czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie.

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Nadano działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ramy prawne, podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

ROZDZIAŁ I

Określenie problemu i skala zjawiska przemocy w rodzinie

§ 1

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Istotne jest przez to dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych, osób starszych) adekwatnego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Przemoc w rodzinie, a szczególnie krzywdzenie dzieci stanowi poważny problemem społeczny, wobec którego oczekuje się tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia, realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy i innych, w ramach zakrojonej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in.: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie prowadzi do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej.

Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych tego warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych, oraz scalenie środowiska przy jego realizacji.

Założenia programowe, związane m.in. z rzetelną, opartą na przesłankach naukowych wiedzą, przewidują dotarcie do szerokich środowisk lokalnych z terenu gminy. Działania te zostały zawarte w segmencie profilaktycznym, w którym uwzględniono potrzebę uwrażliwiania mieszkańców na występujące zjawisko przemocy w rodzinie.

Konieczność rozpoznawania kontekstów, w wyniku których podejmuje się konkretne działania jest szczególnie istotna przy zjawisku przemocy rodzinnej, ponieważ wszelkie działania bezpośrednio podjęte wobec podmiotu w sposób pośredni wpływają na zmianę

otoczenia, w którym on funkcjonuje. Działania uwzględniające te okoliczności zostały zawarte w segmencie interwencyjnym Programu.

Wspieranie rodziny w funkcjonowaniu, poza inicjowaniem oddziaływań w jej wewnętrznej strukturze (praca z osobami doświadczającymi przemocy i jej sprawcami) musi uwzględniać jej relację ze środowiskiem. Społeczne podejście do zjawiska przemocy w rodzinie często jest kształtowane przez mity i stereotypy, m.in.:

„przemoc w rodzinie to prywatna sprawa”, „przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”, „przemoc występuje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady fizyczne”, „jakktoś jest bity to na to zasłużył”, „nie można interweniować w sprawach rodzinnych”, „ofiary akceptują przemoc”, „to był incydent, gdyby było źle ofiara odeszłaby już od sprawcy”, „przyczyną jest alkohol”, „gwałt w małżeństwie nie istnieje”.

Zadania związane z realizacją działań wspierających i korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie uwzględnione zostały w segmencie terapeutycznym.

Założenia Programu skupiają się w trzech głównych obszarach: **profilaktycznym:** część dotycząca edukacji mieszkańców, **interwencyjnym:** część dotycząca pracy na rzecz osób doświadczających przemocy, **terapeutycznym:** część dotycząca pracy ze sprawcą przemocy. Założenia będą realizowane w latach 2011 – 2020.

§ 2

Z diagnozy przeprowadzonej w 2007 r. dotyczącej skali zjawiska przemocy w rodzinie wynika, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych danych wynika, że dotyczy on średnio około połowy rodzin. Znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub widzą, że dochodzi do różnych form przemocy.

Wśród znanych sobie rodzin badani najczęściej dostrzegają występowanie przemocy psychicznej (52% respondentów stwierdziło, że znają takie rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej oraz fizycznej 44%). Przypadki przemocy ekonomicznej (26%) oraz seksualnej (9%) znane są mniejszej liczbie badanych.

Kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%). Większość z tych osób było ofiarami przemocy co najmniej kilkakrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami. Osób wielokrotnie krzywdzonych przez członków rodziny jest (11%). Najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%). Rzadziej badani doświadczali przemocy fizycznej (7%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%). Przeprowadzona diagnoza oraz monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie spowodowały konieczność zmian ukierunkowanych na:

- rozwój profilaktyki jako formy działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie,
- zmianą świadomości społeczeństwa,
- skuteczną ochronę ofiar przemocy, w tym w szczególności dzieci,
- stworzenie mechanizmów ułatwiających izolację sprawców od ofiar,
- zmianę postaw osób stosujących przemoc w rodzinie przez poddanie ich oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym.

W 2008 r. policja przeprowadziła ponad 86 tys. interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie, podczas których stwierdzono, że ponad 71% osób krzywdzących swoich najbliższych było pod wpływem alkoholu. W działającym na zlecenie PARPA Oólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” rocznie przeprowadza się ponad 10 tys. rozmów, które dotyczą różnych problemów rodzinnych, w tym m. in. przemocy oraz nadużywania alkoholu i uzależnienia.

W 2008 r. na zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie samorządy gminne przekazały 7% środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Biorąc pod uwagę kwotę wydaną przez samorządy lokalne na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, należy stwierdzić, że jest ona większa o ponad 2 mln zł niż w roku poprzednim (wzrost o 8,3%). W 2008 r. w gminach funkcjonowało 2,6 tys. placówek dla ofiar przemocy domowej.

Przemoc w rodzinie (dane Komendy Głównej Policji).

Liczba ofiar przemocy domowej wg Procedury „Niebieskiej Karty”.

	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	156.788	157.854	130.682	139.747	132.796
w tym: kobiety	91.374	91.032	76.162	81.985	79.811
w tym: mężczyźni	10.387	10.313	8.556	10.664	11.728
dzieci do lat 13	37.227	38.233	31.001	31.699	27.502
nieletni od 13 do 18 lat	17.800	18.276	14.963	15.399	13.755

Liczba sprawców przemocy domowej

	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	97.142	96.775	81.743	86.568	81.472
w tym: kobiety	4.153	4.074	3.632	3.942	3.926
w tym: mężczyźni	92.776	92.526	77.937	82.425	77.326
nietetni	213	175	170	201	220

Liczba przeprowadzonych interwencji Policji

	2005	2006	2007	2008	2009
Interwencje domowe ogółem	608.751	620.662	718.819	658.651	573.834
w tym dotyczące przemocy w rodzinie	96.773	96.099	81.403	86.455	81.415

Z danych Komisariatu Policji w Łapach wynika, iż w 2010r. wśród ok. 200 przeprowadzonych interwencji domowych w 72 przypadkach zastosowano procedurę „Niebieskich Kart”, 54 uczestników tych interwencji znajdowało się w stanie nietrzeźwości lub po spożyciu alkoholu. Od kilku lat dane te utrzymują się na tym samym poziomie.

§ 3

Cel ogólny:

STWORZENIE JEDNOLITEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Oczekiwane efekty: zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie zjawisku przemocy, promowanie skutecznych form pomocy osobom krzywdzonym oraz podejmowanie pracy ze sprawcami przemocy nad zmianą zachowań.

§ 4

Cele szczegółowe:

A. Segment profilaktyczny

Realizowane będą m. in. następujące zadania: informowanie i edukacja społeczności lokalnych, profilaktyka zjawiska przemocy w rodzinie, poszerzanie wiedzy z zakresu praw osób doświadczających przemocy oraz możliwości uzyskania przez nie konkretnych form wsparcia, promowanie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie, pomoc i monitoring rodzin, w których wystąpiła przemoc, prowadzenie statystyk i wspólnych wskaźników – stworzenie bazy danych dla ułatwienia monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny:

A.1 Działania promocyjne w środowiskach lokalnych na rzecz podnoszenia wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

B. Segment interwencyjny

Realizowane będą m. in. następujące zadania: wspieranie psychologiczne, terapeutyczne, poradnictwo medyczne, prawne, socjalne, zawodowe dla osób doświadczających przemocy, zapewnienie bezpiecznego schronienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, izolacja sprawców przemocy od osób krzywdzonych poprzez umieszczanie w lokalu socjalnym. Zwiększenie efektywności działań pracowników socjalnych, kuratorów w pracy z rodziną, celem zmniejszenia skali umieszczania dzieci w formach opieki zastępczej z powodu przemocy, diagnozowanie skali zjawiska przemocy domowej, wspieranie koncepcyjne i metodyczne osób pracujących z ofiarami, sprawcami i świadkami przemocy w rodzinie, zwiększanie liczby osób profesjonalnie działających w zakresie przeciwdziałania przemocy, zwiększenie liczby wolontariuszy pomagających przy realizacji zadań Programu.

Cel operacyjny:

B.1 Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

B.2 Rozbudowanie lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych.

C. Segment terapeutyczny

Realizowane będą zadania wspierające i korekcyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie; inicjowanie współpracy w tym zakresie z Policją, prokuraturą i sądem.

Cel operacyjny:

C.1 Opracowanie i realizacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

ROZDZIAŁ II

Adresaci Programu, założenia i kierunki działań

§ 5

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie, uwzględniając konteksty społeczne badanego problemu, pozwoliła sformułować cele Programu: ogólny i szczegółowe. Cele szczegółowe realizowane będą za pomocą celów operacyjnych oraz wyznaczonych zadań.

Cele Programu służą stworzeniu sprawnego systemu profilaktyczno-interwencyjno-terapeutycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zintegrowanego z gminnym systemem wspierania i pomocy dziecku i rodzinie. Ważną intencją Programu jest również dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych zadań Programu dla wypracowania stałego modelu współpracy środowisk wsparcia społecznego.

Adresaci Programu:

- mieszkańcy Miasta i Gminy Łapy,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie: współmałżonkowie, dzieci i młodzież, grupy zależne (osoby starsze i niepełnosprawne),
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego,
- świadkowie przemocy w rodzinie.

W realizację Programu włączone zostaną instytucje i organizacje sieci wsparcia społecznego, co umożliwi szeroką promocję zadań Programu, optymalizację oddziaływań profilaktycznych oraz wypracowanie efektywnego modelu wsparcia osób doświadczających przemocy.

Główne założenia Programu:

1. Wypracowanie standardu współpracy służb na rzecz pomocy dziecku i rodzinie doświadczającej przemocy w rodzinie.
2. Tworzenie standardów dla pracy metodą grup roboczych.
3. Podwyższenie kwalifikacji i umiejętności osób zawodowo działających (w tym: konsultacje, superwizje) na rzecz ofiar przemocy.
4. Realizowanie działań promocyjno – informacyjnych wśród mieszkańców na temat problemów związanych z przemocą w rodzinie.
5. Zwiększanie liczby osób profesjonalnie działających w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym liczby wolontariuszy przygotowanych do pomocy przy realizacji zadań Programu.
6. Wprowadzenie stałego monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie.

7. Prowadzenie kampanii medialnej stale propagującej idee Programu.
8. Budowanie sieci specjalistycznego wsparcia polegającego na współpracy międzyinstytucjonalnej.
9. Udostępnienie wiedzy z zakresu regulacji prawnych dotyczących wzajemnych zadań i uprawnień wśród przedstawicieli poszczególnych resortów, służb, instytucji, placówek.
10. Promowanie i wdrażanie innowacyjnych sposobów i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

ROZDZIAŁ III

Zadania Programu

§ 6

A. Segment profilaktyczny

Cel operacyjny 1

Działania promocyjne w środowiskach lokalnych na rzecz podnoszenia wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Działania	
1	Prowadzenie kampanii społecznych propagujących idee Programu (elementy segmentu A i C)
2	Opracowanie i realizacja projektów edukacyjnych na temat przemocy wśród społeczności lokalnych
3	Podnoszenie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat dostępnych form pomocy

DZIAŁANIE A1.1.	Prowadzenie kampanii społecznych propagujących idee Programu (elementy segmentu A i C)
<i>Podmiot koordynujący</i>	Urząd Miejski w Łapach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach
<i>Podmiot wdrażający</i>	Urząd Miejski w Łapach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach
<i>Realizatorzy</i>	Urząd Miejski w Łapach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach, organizacje pozarządowe
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki wsparcia z terenu miasta • UM Łapy • organizacje pozarządowe • lokalne środki przekazu
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania promujące podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz świadomości prawnej i konsekwencji wynikających z funkcjonowania osób i rodzin w relacji przemocy. • Umieszczanie na stronie internetowej UM i MOPS informacji promującej główne idee Programu (kampania promocyjna).
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych akcji promujących program. • Liczba podmiotów realizujących działania informacyjno – edukacyjne.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępu do informacji na temat założeń Programu wśród mieszkańców. • Pozyskanie dodatkowych partnerów do Programu. • Zwiększenie liczby zgłoszeń problemu przemocy. • Zainteresowanie środowisk badawczych tematyką Programu.

DZIAŁANIE A1.2.	Opracowanie i realizacja projektów edukacyjnych na temat przemocy wśród społeczności lokalnych
<i>Podmiot koordynujący</i>	Urząd Miejski w Łapach
<i>Podmiot wdrażający</i>	Zespół Interdyscyplinarny, Urząd Miejski w Łapach, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łapach
<i>Realizatorzy</i>	MOPS, szkoły, organizacje pozarządowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łapach
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS • szkoły • służba zdrowia • sąd – kuratorzy sądowi • organizacje pozarządowe • Kościół Katolicki, inne kościoły i związki wyznaniowe • Policja • inne osoby i instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy. • Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą (profilaktyka I rzędowa). • Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach dotkniętych przemocą (profilaktyka II rzędowa). • Włączanie treści informacji o zagrożeniach płynących z przemocy w rodzinie do treści szkolnych programów profilaktycznych. • Treningi samokontroli i umiejętności społecznych dla beneficjentów programu.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba opracowanych programów. • Liczba przeprowadzonych zajęć. • Liczba zrealizowanych programów. • Liczba uczestników.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców z rodzin zagrożonych przemocą. • Zwiększenie umiejętności społecznych.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie i kontrolowanie gniewu i agresji.
--	--

DZIAŁANIE A1.3.	Podnoszenie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat dostępnych form pomocy UM
<i>Podmiot koordynujący</i>	Urząd Miejski w Łapach
<i>Podmiot wdrażający</i>	UM Łapy, Wydział Promocji UM Łapy
<i>Realizatorzy</i>	MOPS Łapy, szkoły, organizacje pozarządowe
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS • policja • szkoły • organizacje pozarządowe • GKRPA
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie procedur ochrony prawnej i wsparcia psychologicznego świadków i ofiar przemocy w rodzinie. • Opracowanie materiałów postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy w rodzinie. • Rozpowszechnianie informacji w postaci ulotek, broszur, plakatów i folderów. • Stworzenie i bieżąca aktualizacja załącznika do niebieskiej karty przeznaczonego dla osób doświadczających przemocy, zawierający wykaz placówek pomocowych, ich dane teleadresowe, godziny funkcjonowania, zwięzłą informację nt. świadczonych usług i form pomocy.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wyprodukowanych informatorów, ulotek itp. na temat miejsc i form udzielania pomocy. • Liczba rozdanych informatorów, ulotek itp.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat form pomocy. • Większa dostępność informacji o miejscach i formach udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. • Większa dostępność do informacji o podmiotach udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz o formach udzielanego wsparcia.

B. Segment interwencyjny

Cel operacyjny 1

Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	
1	Systematyczne diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie
2	Opracowanie jednolitych standardów postępowania
3	Zwiększanie poziomu gotowości specjalistów wsparcia do podejmowania efektywnych działań w pracy z rodziną doświadczającą przemocy
4	Wsparcie (w tym superwizja, grupy ewaluacyjne) dla osób profesjonalnie pomagających

DZIAŁANIE B1.1.	Systematyczne diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie
<i>Podmiot koordynujący</i>	Zespół Interdyscyplinarny, MOPS Łapy
<i>Realizatorzy</i>	MOPS Łapy, Policja, Szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
<i>Partnerzy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • UM Łapy • sąd • Policja • placówki służby zdrowia • szkoły • inne instytucje dysponujące danymi dotyczącymi zjawiska przemocy w rodzinie
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie: We współpracy z instytucjami i organizacjami sieci wsparcia społecznego gromadzone będą dane jakościowe dotyczące problemów i potrzeb dzieci i rodzin w środowisku lokalnym. W ramach zadań statutowych poszczególnych jednostek pomocy społecznej. • Stworzenie bazy danych.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych badań diagnostycznych. • Liczba raportów badawczych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinach. • Liczba podmiotów włączonych w tworzenie bazy danych.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie danych obrazujących skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy. • Rozpoznanie kontekstów pracy, doświadczeń i opinii na temat zjawiska przemocy wśród pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów, pracowników służby zdrowia. • Zgromadzenie danych na temat zasobów instytucjonalnych oraz potencjału własnego środowiska lokalnego. • Określenie obszarów, które wymagają wsparcia. • Poprawa skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy. • Określenie priorytetów w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie miasta i gminy. • Efektywne wykorzystanie zasobów. • Wskazanie wieloaspektowej podstawy działań • Dostarczanie sędziom i prokuratorom materiałów do oceny rozpatrywanego czynu zabronionego - przemocy.

Założenia:

1. Zbieranie i analiza danych gromadzonych przez poszczególne instytucje i podmioty z terenu miasta (*deskresearch*).
2. Określenie zasobów instytucjonalnych oraz potencjału własnego środowiska lokalnego w kontekście wyników badań.
3. Oszacowanie rodzaju przyszłych potrzeb i problemów w zakresie przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIE B1.2.	Opracowanie jednolitych standardów postępowania
<i>Podmiot koordynujący</i>	UM Łapy, MOPS Łapy
<i>Realizatorzy</i>	UM Łapy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MOPS Łapy, szkoły
<i>Partnerzy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • sąd • prokuratura • Policja • kuratorzy sądowi
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie wspólnej płaszczyzny pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie. • Prace zespołu interdyscyplinarnego. • Opracowanie standardów i procedur wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie dla służb zawodowo stykających się z problemem.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba odbytych spotkań konsultacyjnych Zespołu Interdyscyplinarnego. • Analizy i raporty opracowane przez Zespół. • Informacje innych specjalistów na temat funkcjonowanie Zespołu. • Liczba wydanych opinii Zespołu Interdyscyplinarnego. • Liczba wdrożonych procedur.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie deklaracji, ustaleń i regulaminu działania Zespołu Interdyscyplinarnego. • Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. • Przekazanie realizacji Programu w kompetencje Zespołu Interdyscyplinarnego. • Integracja i aktywizacja przedstawicieli różnych służb współpracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie jednolitego standardu współpracy. • Stworzenie spójnego systemu wsparcia.
--	---

Założenia:

1. Akceptacja partnerów dla idei podejścia interdyscyplinarnego.
2. Poczucie wspólnego celu w istocie działań zespołu interdyscyplinarnego
3. Ustalenie głównych celów zespołu oraz zakresu jego działań – wypracowanie standardu działań.
4. Integracja działań jednostek pomocy społecznej i wsparcia oraz specjalistów z terenu miasta i gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIE B1.3.	Zwiększanie poziomu gotowości specjalistów wsparcia do podejmowania efektywnych działań w pracy z rodziną doświadczającą przemocy
<i>Podmiot koordynujący</i>	UM Łapy, MOPS Łapy
<i>Realizatorzy</i>	UM Łapy, MOPS Łapy, Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łapach
<i>Partnerzy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • UM Łapy • Policja • kuratorzy zawodowi i społeczni • szkoły • organizacje pozarządowe
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie szkoleń/konferencji/warsztatów/seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. • Szkolenia w zakresie przemocy w rodzinie i szkolenie pracowników/nauczycieli/pedagogów/psychologów, kuratorów sądowych, pracowników służby zdrowia. • Uruchomienie przez zespół interdyscyplinarny dostępu do własnych zasobów merytorycznych. • Podnoszenie wiedzy służb wsparcia w obszarach zdefiniowanych jako słabe strony służb wsparcia (nadużycia seksualne). • Prowadzenie systematycznych analiz dotyczących potrzeb szkoleniowych służb wsparcia.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji/warsztatów /seminariów. • Liczba uczestników szkoleń/konferencji/warsztatów/seminariów.

<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie kompetencji pracowników wsparcia w zakresie pracy z rodziną z problemem przemocy. • Wzrost gotowości kadry do ewaluacji własnych kompetencji w obszarze • Przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Zwiększenie wiedzy podmiotów o wzajemnych kompetencjach i zasobach. • Zwiększenie jakości i skuteczności pracy osób zatrudnionych w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
------------------	---

Założenia: Podniesienie poziomu kompetencji osób zawodowo stykających się z osobami krzywdzonymi:

1. Kompetencje komunikacyjne (umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktu, budowanie relacji, aktywne słuchanie, mówienie, dostosowanie języka, znajomość slangu, gwary, mowa ciała i inne).
2. Kompetencje metodyczne (działania z indywidualnym przypadkiem i w grupie, praca środowiskowa, odpowiedni dobór metod i technik pracy z klientem).
3. Kompetencje merytoryczne (znajomość przepisów prawa, praw i obowiązków).
4. Kompetencje wychowawczo-socjalizacyjne (kompetencje pedagogiczne, umiejętność współpracowania, negocjowania, działania partnerskiego).
5. Kompetencje prakseologiczne (zorientowanie na rozwiązywanie problemów, umiejętność poszukiwania alternatywnych rozwiązań, umiejętność racjonalnego działania, umiejętności organizatorskie, planistyczne, strategiczne i inne).
6. Kompetencje doradcze (wzmacnianie kompetencji społecznych, osobowych i zawodowych klienta).

DZIAŁANIE B1.4.	Wsparcie (w tym superwizja, grupy ewaluacyjne) dla osób profesjonalnie pomagających
<i>Podmiot koordynujący</i>	UM Łapy
<i>Realizatorzy</i>	Zespół Interdyscyplinarny
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • grupy zawodowo stykające się z przemocą w rodzinie • asystenci rodziny • członkowie organizacji pozarządowych (cele statutowe zgodne z założeniami programowymi) • specjaliści szeroko rozumianego wsparcia społecznego
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Przeszkolenie członków zespołu interdyscyplinarnego w zakresie superwizji procesów wsparcia. • Korzystanie z zasobów własnych w postaci specjalistów. • Nawiązanie współpracy z ośrodkami akademickimi.

<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych szkoleń superwizyjnych. • Liczba zorganizowanych superwizji. • Liczba uczestników superwizji. • Liczba sesji konsultacyjnych ze specjalistami wybranych dziedzin wsparcia. • Liczba osób uczestniczących w sesjach konsultacyjnych. • Liczba zorganizowanych superwizji zewnętrznych.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Superwizja i weryfikacja kompetencji. • Wzrost poczucia własnych kompetencji osób stykających się z ofiarami przemocy domowej na gruncie pracy zawodowej. • Wzrost jakości świadczonych usług. • Podniesienie wiedzy i kwalifikacji wśród profesjonalistów wsparcia na temat mechanizmów stosowania przemocy w rodzinie. • Wzrost liczby osób profesjonalnie pracujących z osobą krzywdzoną i sprawcą przemocy w rodzinie.

Założenia:

1. Zwiększenie zakresu współpracy międzyinstytucjonalnej.
2. Uzyskanie wysokiego standardu świadczonej pomocy.
3. Wzrost poziomu determinacji w dążeniu do nowych standardów.
4. Możliwość redukcji stresu przez osoby zawodowo pomagające.
5. Zapobieganie wypaleniu zawodowemu.

Cel operacyjny 2

Rozbudowanie lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych

Działania	
1	Zwiększanie dostępności do podstawowych elementów wsparcia na etapie interwencji
2	Zapewnienie wsparcia informacyjnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego osobom doświadczającym przemocy
3	Opracowywanie i wdrażanie alternatywnych form wsparcia dla osób krzywdzonych przemocą
4	Tworzenie grup wczesnej interwencji społecznej wśród mieszkańców
5	Włączenie wolontariuszy i organizacji pozarządowych w realizację zadań Programu

DZIAŁANIE B2.1.	Zwiększanie dostępności do podstawowych elementów wsparcia na etapie interwencji
Podmiot koordynujący	Zespół Interdyscyplinarny, Wydział Polityki Społecznej UM
Realizatorzy	Jednostki pomocy społecznej z terenu miasta,
Partnerzy	<ul style="list-style-type: none"> • Policja • podmioty realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy • organizacje pozarządowe
Poddziałania	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie pomocy i wsparcia w miejscu zamieszkania/interwencji. • Informowanie osób doświadczających przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy. • Pomoc osobom doświadczającym przemocy zmuszonym do opuszczenia swojego dotychczasowego miejsca zamieszkania.
Wskaźniki ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba danych na temat kompetencji specjalistów z terenu miasta i gminy. • Liczba rozdanych ulotek, broszur i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych. • Liczba osób, którym udzielono schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, hostelu i innych placówkach. • Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej i prawnej w systemie dziennym. • Liczba rozdanych ulotek, broszur i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w trakcie sytuacji kryzysowej. • Podniesienie jakości systemu wsparcia na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIE B2.2.	Zapewnienie wsparcia informacyjnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego osobom doświadczającym przemocy
Podmiot koordynujący	Zespół Interdyscyplinarny, UM Łapy
Realizatorzy	MOPS Łapy
Partnerzy/beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> • UM Łapy • Policja • kuratorzy społeczni i zawodowi • placówki służby zdrowia • szkoły • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Powiatowy Urząd Pracy, • organizacje pozarządowe
Poddziałania	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzanie ofert placówek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy o zakres poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego i zawodowego. • Realizacja programów psychoedukacyjnych kierowanych do dzieci, które doświadczyły lub były świadkami przemocy w rodzinie. • Umożliwianie osobom doświadczającym przemocy otrzymanie mieszkań socjalnych. • Opracowywanie i wdrażanie programów terapeutycznych. • Upowszechnianie informacji o podmiotach działających na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
Wskaźniki ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów prowadzących bezpłatne porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne. • Liczba przeprowadzonych programów psychoedukacyjnych.
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Skoordinowanie systemu pomagania osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. • Zgromadzenia informacji o możliwościach pokonywania trudności, sposobach zmieniania środowisk. • Rozszerzenie oferty świadczonych usług (w tym również poradniczej, interwencyjnej i terapeutycznej) na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy domowej.

DZIAŁANIE B2.3.	Opracowywanie i wdrażanie alternatywnych form wsparcia dla osób krzywdzonych przemocą
Podmiot koordynujący	Zespół Interdyscyplinarny, UM Łapy
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach
Partnerzy/beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> • UM Łapy • placówki służby zdrowia • organizacje pozarządowe • Policja • sąd, kuratorzy sądowi • inne osoby i instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
Poddziałania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywanie, wdrażanie i monitoring innowacyjnych form wsparcia dla osób doświadczających przemocy. • Wspieranie programów i projektów zapewniających wsparcie dla osób doświadczających przemocy. • Zwiększanie kompetencji i roli asystenta rodziny. • Opracowanie form wsparcia osób starszych doświadczających przemocy ze strony bliskich lub opiekunów. • Inicjowanie i weryfikowanie wsparcia dla dzieci i młodzieży doświadczających przemocy w rodzinie. • Opracowanie i wdrażanie programu wsparcia dla rodzin, których jeden z członków rodziny bierze udział w programie edukacyjno – korekcyjnym.
Wskaźniki ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba form wsparcia. • Liczba osób uczestniczących w formach wsparcia. • Skala umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach z powodu przemocy w rodzinie .
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy w rodzinie zarówno podczas trwania procedur prawnych, jak i w trakcie wychodzenia z kryzysu. • Zmniejszenie liczby ograniczeń praw rodzicielskich.

DZIAŁANIE B2.4.	Tworzenie grup wczesnej interwencji społecznej wśród mieszkańców
Podmiot koordynujący	Zespół Interdyscyplinarny, UM Łapy
Realizatorzy	Zespół Interdyscyplinarny, MOPS Łapy
Partnerzy/beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS • Kościół Katolicki, inne kościoły i związki wyznaniowe • organizacje pozarządowe • inne osoby i instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie • placówki służby zdrowia
Poddziałania	Mobilizowanie i angażowanie mieszkańców środowisk lokalnych oraz pracowników służb społecznych, służby zdrowia we wspólne działania w zakresie reagowania na problemy przemocy w rodzinie
Wskaźniki ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych spotkań ze społecznością lokalną. • Liczba i rodzaj wypracowanych dokumentów. • Liczba inicjatyw podjęta przez społeczność lokalną.
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie jakości działania służb społecznych w środowisku lokalnym. • Stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania i reagowania na problem przemocy. • Podniesienie standardów profilaktyki i działań na rzecz radzenia sobie z problemami społecznymi. • Włączanie osób potrzebujących w działania na rzecz zmiany ich sytuacji. • Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin doświadczających przemocy.

DZIAŁANIE B2.5.	Włączenie wolontariuszy i organizacji pozarządowych w realizację zadań Programu
<i>Podmiot koordynujący</i>	Zespół Interdyscyplinarny, UM Łapy
<i>Realizatorzy</i>	Zespół Interdyscyplinarny, organizacje pozarządowe
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<p>Wszystkie podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego, a których działania statutowe wpisują się w zadanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, • jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej <p>Studenci ostatnich lat kierunków humanistycznych (np. psychologia, pedagogika, socjologia, nauki o rodzinie)</p>
<i>Poddziałania</i>	Koordynowanie działań z udziałem organizacji pozarządowych.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji, które przystąpiły do realizacji zadań Programu. • Liczba ogłoszonych konkursów. • Liczba złożonych ofert w ramach konkursu o tematyce przeciwdziałania przemocy. • Liczba aplikacji, które otrzymały dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. • Liczba podpisanych umów z Gminą.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Większy udział organizacji pozarządowych w działaniach sektora wsparcia społecznego. • Nawiązanie partnerskiej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. • Zwiększenie dostępności osób i rodzin z problemem przemocy do sieci wsparcia społecznego.

C. Segment terapeutyczny

Cel operacyjny 1

Opracowanie i realizacja działań wspierających i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania	
1	Opracowanie i realizacja działań wspierających i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie
2	Monitorowanie zachowań uczestników działań wspierających i edukacyjnych również po ich zakończeniu

DZIAŁANIE C1.1.	Opracowanie i realizacja działań wspierających i edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
<i>Podmiot koordynujący</i>	UM Łapy
<i>Podmiot wdrażający</i>	UM Łapy
<i>Realizatorzy</i>	Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • sąd • Policja • kuratorzy zawodowi i społeczni • pracownicy socjalni MOPS • Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Zespół Interdyscyplinarny
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie kierunków i obszarów działań dla sprawców przemocy. • Zaangażowanie kadry instytucji do udziału w opracowaniu działań.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba współpracujących sprawców przemocy w działaniach wspierających i edukacyjnych.
<i>Rezultaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie działań ze sprawcami przemocy.

DZIAŁANIE C1.2.	Monitorowanie zachowań uczestników działań wspierających i edukacyjnych również po ich zakończeniu
<i>Podmiot koordynujący</i>	UM Łapy, Zespół Interdyscyplinarny
<i>Realizatorzy</i>	Zespół Interdyscyplinarny
<i>Partnerzy/beneficjenci</i>	<ul style="list-style-type: none">• sąd• prokuratura• Policja• kuratorzy zawodowi i społeczni• pracownicy socjalni MOPS• Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
<i>Poddziałania</i>	<ul style="list-style-type: none">• Zaangażowanie kadry instytucji do udziału w działaniach.
<i>Wskaźniki ewaluacji</i>	<ul style="list-style-type: none">• Liczba aktów przemocy z udziałem uczestników działań wspierających i edukacyjnych.
<i>Rezultaty</i>	Zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestników programów.

ROZDZIAŁ IV

Zasady finansowania Programu

§ 7

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków budżetowych Gminy, a także z innych źródeł zewnętrznych.